

Вибрані вірші Тадеуша Ружевича

Переклад із польської Василя Лозинського

ДІАЛОГ

На березі чорного
моря

я розмовляв з російським поетом
про поезію
про Гоголя
Шекспіра Сталіна
про страх
вітер розвіював біля уст
наші легкі слова

Шекспір сонце
заходило червоно
залив кров'ю
воду повітря землю

Шекспір море
тягав на своєму хребті
навантажені зерном кораблі

Ми розмовляли про кризу
лірики повісті драми

Шекспір запліднював Європу
хоронив померлих
вів війни

Сміявся від вуха до вуха
питав голосом "бідного Томка"
про смак з'їденого лайна
салату лаврового листка
глузував добродушно

тримав нас на долоні
залишив на піску
і почав заходити у море
з відкритими жилами

1966

Ф О Р М И

Ці форми колись так добре укладені
слухняні завжди готові на прийняття
мертвої поетичної матерії
перестрашені вогнем і запахом крові
звільнилися і розбіглися

накидуються на свого творця
роздирають його і волочать
довгими вулицями
котрими вже давно промарширували
всі оркестри школи процесії

м'ясо, що ще дихає
наповнене кров'ю
є поживою
для цих досконалих форм

збігаються так щільно над здобиччю
що навіть мовчання не проникає
назовні

грудень 1956

завжди фрагмент

направду
не маю часу
на закінчення
цього вірша

у кого зараз є час
на написання віршів

за півгодини
мушу вийти
а може закінчити його
у цьому місці

адже вірш не має закінчення
схоже як
скляна куля
не викручуйся
від "обов'язку"
закінчення
цього вірша
Закінчи його (покінчи з ним)
бо ж можеш писати швидше
поезії не можна писати швидше
можна її читати швидше
але навіщо

А
про що буде цей твій вірш?
Про Америку

Що ти побачив у скляній кулі?

Нічого ... то означає ... хіба
Статую Свободи
ця статуя
від цієї статуї ішов
у напрямку... загубився
а хотів побачити, що там усередині
що у голові (цієї Статуї Свободи)
аж по 20 роках
у ніч 4 липня я почув
що у середині статуї є ліфт
яким можна доїхати до половини
статуї (тобто до...)
у голові є очі
є двоє очей
а кожне око має розріз розміром
сімдесят сантиметрів
і крізь це око можна
побачити Нью-Йорк
я почув також від журналіста (Голосу Америки)
що кожна людина має право на свободу
і щастя
а розпочалося то все
з чайної війни
з чайної вечірки
із бостонського чайку
в Статуї репортер розмовляв
з дівчатами
але одна не знала
яке це свято
а інша сміялася без причини
тільки журналіст знав
що колоністи
219 років тому 4 липня
скинули цілий вантаж чаю
до води
і так це почалося
панянки ковтали штучні вогні
давилися "від сміху"

щось мене тисне щось мене мучить
під час написання цього вірша
то Еліас Канетті

що він сказав?

Seit sie mehr wissen müssen,
sind die Dichter böse geworden¹

Отож про що буде цей твій вірш
про Америку
про Америку? Бійся Бога!
це тема океан
ну власне океанічний
а я сам раз повинен вийти
і не маю часу
щоб вичерпати його
цим поетичним
(і реалістичним) ситом
20 років тому
я був на вершині Ворлд Трейд Сентер
я угледів Нью-Йорк,
що ріс без кінця
спокуса... скачи
ангели понесуть Тебе
на руках...
скачи... у Тебе маленька кам'яна
уява... скачи
можливо навчишся літати...
на крилах поезії
вознесешся до "людського
щастя"... візьми мене
в обійми скачи співала Америка
аж у підземеллях
цього Хмародряпу
я отямився
після того як з'їв велику рожеву
білу порцію замороженого крему
– як для гоління –
з'їв сендвіча
– з картону і вати –
попив це все кавою люрою
– зі смаком чаю
усміхнувся – солодко –
до Казимира
і кисло до себе
Завдяки Христині і Ришардові

я не перетворився на
дівчинку з сірниками
під дверима Метрополітан
був грудень, дув льодяний вітер
музей був замкнений
я відтятий від мистецтва буфету і туалету
без мови (всередині кричала Guernica)
я чекав на появу (!)
Еда
а вчора відкинув – легковажно –
спокусливе запрошення до Каліфорнії
(апельсини блиск зелені золоті дерева)
поступово перетворювався на бурульку льоду
Еда я привітав як прибульця
з космосу
щасливий (що мене знайшли)
я їхав додому
“Він дивиться на свої черевики”
– твердив Ед з розпачем у голосі –
“Тадзю! Сі... чеш дивись!”
я заплющив очі
за мною неймовірно красивий
снів про себе Мангеттен
з маленьким костелом у середині
– Saint Patrick’s Cathedral –
як із ціплятком у гнізді
з хмародряпів і хмар

P. S.

Не пройшло багато літ
знову змінився в очах
світ (ця рима давить на мене як мозоль)
ну закінчуй вже закінчуй
просить вірш...
отож минуло 17 років
і якийсь “фундаменталіст”
притулений до лона Америки
і користаючи з права до свободи
і щастя хотів підірвати
Ворлд Трейд Сентер
можливо йому не смакувала кава
отож (собі) подумав

во імя праведного бога
підірву цей хмародряп
до неба
разом із тисячею людей
то людина (напевно)
“глибоко віруюча”
а не якийсь там скептик
раціоналіст, атеїст
тут я помітив
що з надміру пильності
нищу делікатну тканину поезії
і конструкцію вірша
отож закінчую і ставлю крапку
(Quandoque bonus ...)

грудень 1975 – липень 1995

Д Е Р Е В О

Були щасливі
давніші поети
Світ був як дерево
а вони як діти

Що ж тобі повішу
на гілці дерева
що на нього впала
залізна злива

Були щасливі
давніші поети
навколо дерева
танцювали як діти

Що ж тобі повішу
на гілці дерева
що згоріло
що не заспіває

Були щасливі
давніші поети
під листям дуба
співали як діти

А наше дерево
уночі заскрипіло
і повисло на ньому
зневажене тіло

Лист до людодів

Кохані людоді
не дивіться вовком
на людину,
що запитує про вільне місце
в залізничному купе

зрозумійте
інші люди теж мають
дві ноги та крісло

кохані людожери
заждіть хвилику
не топчіть слабших
не скреготіть зубами

зрозумійте
людей є багато буде ще
більше тому посуньтесь трішки
уступіть кохані людоді
не викупувайте всіх
свічок шнурівок і макаронів
не говоріть, відвернувшись спиною:
я мене мій моє
мій шлунок мій волос
мій відбиток мої штани
моя дружина мої діти
моя думка

Кохані людоді
не поїдаймося Добре

бо не воскреснемо
направду.

Tate Gallery shop

Юнак з обличчям святого
із солодких картин прерафаелітів
опускається повільно на землю

інший вийшов у туалет

очі із блакитного туману
на оголених грудях хрест

на колінах латки
на ліктях латки
на сідницях сердечко

я зустрів його годину тому
в “піццерії” на Сохо

у відображенні дзеркал
у позолочених сецесійних рамах
неприсутній
непритомний
ішов крізь зал

the Angel standing in the Sun

я затамував подих
тільки щоб його хтось
не
перевернув

а Він розчісував астральними
пальцями бороду і ангельське волосся
косоокий
почав кокетувати
перетворювався
у дзеркалах
у чоловічу проститутку

з вогняної печі
з музичного автомата

лунав спів ангелочків

той інший стояв
під колоною
як несправжній святий Себастьян

пив з пляшки пиво
на губах у нього піна

порухався
ішов хитався
волік за собою зад
недбало
як дівка

рожевий брудний гребінь
у задній кишені
штанів в обтяжку
пальці руки
торкалися геніталій
наче перевіряли
чи не відпали
у горлі у ротовій порожнині
булькотіли
неартикульовані звуки
слова
обгрижені виплюнуті
дзвеніли у бородах
як мухи у павутинні

розмова квітів

нарешті лопнули
в сміху
і вилилися
два карбункули
відкриті нариви
з картини
Френсіса Бекона

1981

Терен

я не вірю
я не вірю від прокидання
до засинання

не вірю від берега до берега
мого життя
не вірю так відверто
глибоко
як глибоко вірила
моя мати

я не вірю
коли їм хліб
п'ю воду
кохаючи тіло

не вірю
у його святинях
капланах знаках

не вірю на вулиці міста
у полі у дощ
повітря
золоті благовіщення

читаю його притчі
прості як колос пшениці
і думаю про бога
що не сміявся

думаю про малого
бога, що кровавить
у білих
хустках дитинства

о терене що роздирає
наші очі уста
тепер
і в годину смерті

Раптом

раптом я побачив у газеті
щось що нагадувало вірш

букви слова
котрі нагадували
якісь інші слова
подібні до цих слів

якісь метафори
паперові нутроці
назбирані образи
на смітнику історії
на смітниках поезії

плями слова
роїлися
у газетному
папері
утікали від себе

було там ім'я та прізвище
автора те саме ім'я
і прізвище
це він подумав я собі
він не він

я почав читати
ще раз
від початку
але не зрозумів

я нічого не зрозумів
так наче відійшов
далі від цього місця
від цієї мови
від себе

листопад 1982

Життя

Шурхотіння за дверима
адже вона відійшла
минулого року
і заснула вічним сном

годинник цокає
чайник свистить
до дня повертаються кольори

“хто говорить, той не помер”

через той поспіх
трачу голову
де ключ
де окуляри
ніхто нічого не знає

можеш мені голову відтяти

адже ключ
був у тебе в кишені

уяви собі
вчора жінка повністю чужа
підходить до мене і питає
де я купила це, що несу

а я тримаю пусту сітку
ідемо декілька кроків разом,
і вона починає мені розказувати
“все” ціле життя
раптом зупиняється
і говорить, що це кінець світу

чи ти щось до мене говорив.
я?
я нічого не говорив

Non-stop-show

Зараз творю річ без початку і кінця
нема тих умовних знаків залишились
забуті

тепер творять спадаючи відходячи
Не маємо часу, не маємо часу на опис шпалери
сукні очей уст дерева будинку дивану ноги
Годинники ідуть
хтось виховує наших дітей
ще є час
хто виховує наших дітей
ще можна боротися
за виховання нової людини
Годинники ідуть ми усміхаємося ввічливо
не маємо часу не маємо часу
на виховання дітей
Можливості сучасної людини
є необмежені для виховання дітей
ще не запізно
сучасна людина летить через космос
машини komponують музику
машини пишуть вірші
отож є поезія хоча немає поетів
є молоді поети хоча нема поезії
думав я

Отож однак є поети
Отож однак є поезія
отож ми їмо печеню хоча немає м'яса
є молоді поети
яке це незвичне
раптове
є молоді поети
знову є молоді поети
це приголомшливо
припускаю
що вони самі не усвідомлюють
яким вони є незвичайним несподіваним гарним
приголомшливим смішним монструальним
явищем
я думав, що вже ніколи не буде
молодих поетів
і звісно я помилився
адже є ще зірки тигри
солов'ї котлети жінки шафи столи гармати
повісті диякони хоча немає бога є

святині то добре що є молоді поети

Щоб писати у наші часи
потрібно обмежитися погодитися замкнутися
оглушити себе

раніше писали з надміру
сьогодні з нестачі

Можливості сучасної людини є величезні
вони полягають у постійному неспокої
чи не запізно

для любові для науки есперанто для подорожі
для написання повісті для дітей для краси
для віри для життя для смерті

Ми важко зайняті

Не знаємо власних дітей

Я розказував сину Гамлета

Земля у липні пахне медом

Земля розкривається

Не потрібно робити трагедії Розв'язуємо кросворд
горизонтально жіноче ім'я на три літери
вертикально назва хімічного елементу

Земля пахне грибами

Байдужість жінок природній приріст
приріст натуральний в Шанхаї

боротьба з мухами комарами горобцями
пацюками в Шанхаї

Виманювання щурів грою на флейті
і виведення їх у такий спосіб у вогонь
або воду було повсюдним засобом

що застосовували у середньовіччя

Можливості сучасної людини

великі Чи не запізно

У лісі співають птахи

Du... Dubo ... Dubonnet ... Jeder Schluck
ist Beruhigung und Genuss ... jeder Schluck
ist Beruhigung und Genuss ...jeder Schluck
erfrischt Sie und tut Ihren angespannten
Nerven gut. Den Tag beschliessen Den
Abend gewinnen²

Чи однак не запізно

можемо використовувати всі можливості
цю дівчину звати Єва

уста Єви пахнуть тютюном у Парижі
Das Spiel mit den Möglichkeiten³

Отож читається газету книжку
Байдужість жінок це вина чоловіків
Лоліта Рецензія

“Нечуваний успіх Лоліти це мабуть найбільш
сенсацийна літературна подія останнього
десятиліття. Смак Лоліти не полягає в описах
Любові чоловіка у середньому віці з дванадцяти-
літньою дівчинкою ... Лоліта є символом
американської цивілізації: молоді пружної
вульгарної недозрілої ...” Фрагмент сатти:

Фігура певного талановитого Іспанця
оманливо нагадує коров'яче лайно,
що лежить на землі на дорозі
лайно поцятковане чорними плямами
мухами

“водночас у англійському малярстві викристилізувався
в останні часи інший авангард ... У галереї
Марльборо відбувається виставка чотирьох членів
цієї групи: Гойлянда Пламба Фурбулла і Стронда”

Щоб однак розширити коло можливостей
покидають місце постійного проживання
там за лісом є море
читаю що я отримав нагороду
за поетичну творчість
питаю сина чи читав якісь мої вірші
ідемо до лісу

у наші часи все робимо одночасно
думається про нещастя та поразки
можна ще щось зробити чи не запізно
можна втекти

втекти у кінотеатр

можна сховатися в кінотеатрі

Гараж смерті West Side Story Lolita

Запаморочення голови Лоліту я бачив в Мюнхені

Лоліта та лоліта то дуже довгий нудний
фільм з досконалим актором котрий є злим
у цьому фільмі лоліта то така бурулька
льоду дівчинка без заросту під пахвами
як лялечка Він доцент чи щось у тому роді

Лоліта жорстока гола лялечка без волосся
тут і там цей пісний сюжет цю нудну
мелодраму показують місяцями в найбільшому
кінотеатрі Мюнхена Роял-Театр
Монахіум Мюнхен
Італія Бар Гарем-Бар жінки гарему
Бонго Бар Тай Тунг Beste Köche aus Chavngking⁴

Ля Богем Шашлик Bockwurst Riesenwurst⁵

Intermezzo Strip-tease а ля Париж
Мулен Руж Bomben Varietéprogramm
Die Zwiebel Lola Montez Bar Pique Dame
Gaststätte Nürnberger Bratwurstglöckl
Weiss und Bratwürste Hühnergustl
Schweinwürstl etc. Playboys Bierhalle
Stachelschwein Schwabing⁶

On parle francais Eve Schöne Frauen
English spoken кухарі з Чунцін
Мюнхен Стара Пінакотека Стара Пінакотека
Стара Пінакотека
Кранах Молодший
Франс Гальс (Шия) Дюпер
Вулкан дивує Венеру і Марс
Boucher⁷

Konditorei Bierhalle
bei der Feldherrnhalle Bierhalle
bei der Feldherrnhalle Bierhalle
Feldherrnhalle Feldherrnhalle⁸

У Мюнхені
торкнувся мене голос з темряви
слова вимовлені
на моїй мові
промовлені незнайомим чоловіком
без обличчя
який тримав кухоль пива
хто це був українець серб чех
поляк німець емігрант гестапівець
котрий вивчив кільканадцять
польських слів під час окупації

агент солдат злочинець жертва
не встигнув й оком кліпнути
як потрапив на стіл моргу
відкритий зв'язаний унерухомлений
знову відкрили мою тілесну
оболонку вийняті мої нутроці
мозок серце гніздо повне замордованих
у цьому вуличному швидкому барі з
самообслуговуванням
я побачив обличчя ворога пищання пса
фашиста вождя щура ворога
його пальці стиснулися
на горлі на серці
його рука холодна і брудна
з його уст прозвучали ті ж слова
Але вже у ту саму мить
у галасі та теплі у неонових світлах
у очах жінок в усмішках
у теплому галасі життя у гівні
у паруючих нутрощах відходах
у запасі пива і ковбаси у лайні
у звуках механічної музики
у грудях і сідницях у раю у диві
Bratwurst Weisswurst Schweinwurst
Wienerwald Чунцін
Knuspriges Hendl
echt Münchener Wurstwaren
Pschorr Biere Tanz Bar MADISON⁹

впав проповз кровавив
проповз ринвою сміявся
у неонових світлах Non-Stop-Show
у звуках негритянської музики
у темряві знову
закрив обличчя
ненависть сповнює мене смерть сміх
сміх смерті сон сміх
смерть сміху смерть сну

Schloss Nymphenburg
парк у тумані
алеї скульптури дерева у тумані

дзеркало води листя тиша бароко у тумані
у осінньому тумані
обличчя мого німецького приятеля
Nymphenburg Schloss
Nymphen де проводять алеї
гинуть у тумані
з туману виходить старий чоловік
з туману виходить молода дівчина
дивлюсь на парк туман
на замок туман
дивлюсь в очі приятеля у туман
є ліс за лісом є море
є море
розв'язуємо кросворд
раптово
видно, що можливості обмежені
чи можна ще стати святим
чи не запізно
на посмертну реабілітацію
чекаєш попри все довго

Виїхав на цей пустир
тепер треба бути завжди присутнім
всі зажди присутні
з нашого світу не можна виходити
навіть на одну добу
все мусить бути пов'язане одне з іншим

Вчора я пробував описати море
ще вчора мені не бракувало відваги
щоб описувати море обличчя померлого
дерево землю сонце яблуко
Дійсність має жар сонця
а сон лагідність і тишу місяця
Лоліта
лоліта
Набокова
Тіло моє
ця сорокорічно освоювана
домашня тварина
весна відкриває
подає темні знаки
і коли смеркає у мені кричать птахи

з круглими персами
з круглими білими персами
з круглими сліпими персами
зі сліпими персами
з білими сліпими персами
Давніші любовні вірші бували описами тіла
відповідний любовний вірш сучасний любовний вірш
на мою думку це не опис жіночого
тіла але опис нестачі жінки Найліпший
найпоживніший найпластичніший
опис хліба це опис голоду
у Кара-Корум у святині бога любові
жінки настромлені як на рожен
з відкритими ротами
мені сорок один рік
сиджу за столом і дивлюсь у вікно
ясний дощ у темних коронах
дерев
низом золотий
люпин дощ переказую моєму синові
Гамлета
говорю про духа котрий
про пацюка за шторою
сивобородим базікою
думаю про гладкі
як молоко сідниці королеви матері
про обезчещене подружнє ложе
і так далі і так далі
питання з монологу Гамлета
промовчу
це надто жахливий жарт
для сучасної людини

Чую голос, який до мене говорить
чую себе, що говорить до себе
Ти помивлявся
треба погодитися
вже пора
мені вже сорок чотири сорок два роки
справді треба погодитися
потрібно нав'язати зірвані нитки уза прив'язаності
адже знову є поезія

все ще буде
забуваю так вільно

ще говорю далі говорю
пам'ятаю що щось повинно в'язатися
з чимось
щось виражати
проте не знаю з якою метою

лягідно усмінене променисте обличчя
велике тепле лоно чекає терпеливо на повернення
сина блудного на моє повернення

Я вирушив з дому покинув
мій дім моє гніздо покинув моє лоно
тепер повинен повернутися і притиснути обличчя
закрити очі і рот заліпити вуха воском
оптимістичний милий
чистий поет

Квітень – грудень 1963

Френсіс Бекон

або

Дієго Веласкес у кріслі зубного.

Тридцять років тому
я почав наступати Беконові на п'яти

Шукав його по пабах галереях
м'ясних магазинах
газетах альбомах фотографіях

я натрапив на нього у Kunsthistorisches Museum
у Відні стояв перед портретом інфанти Малгожати
Infantin Margarita Teresa in blauem Kleid
Diego Rodríguez de Silva y Velázquez

впіймав подумав я
але це був не він

після смерті
після відходу Френсіса Бекона
я розмістив його під ковпак,

хотів розглянути краще художника
зі всіх сторін

беручи до уваги
його природню схильність
до втечі до зникнення
до пиття
до змішування себе
у часі і просторі
від пабу до пабу
у постаті барокового putto
який загубив капелюх
і червону шкарпетку
я мусів його
унерухомити

впродовж декількох тижнів
я ходив до Тейт Ґелері
закривався з ним
і поїдав очима

травив його страшне
мистецтво м'яса копуляцію падалі
замкнутий у собі
я далі вів свій діалог
із Сатурном, який був зайнятий

поїданням власних дітей
людину вбивають так як тварину
я бачив фургони порубаних людей
котрих не буде порятовано
писав я у 1945 році

Бекон під впливом алкоголю
робився теплим товариським
щедрим гостинним
пригощав за свій рахунок знайомих
шампанським ікрою
перетворювався на ангела
із крилом зануреним
у кухлі пива
більшість моїх картин – твердив –
було намальовано людиною
у стані Неспokoю

під час малювання певного триптиху
допомагав собі питтям
тільки раз допомогло
сказав він невиразно
малюючи пальцем по склі
Lager Beer Lager Beer
я малював у 1962 році
розп'яття, іноді в похміллі
ледве бачив що роблю
але на цей раз допомогло

Бекон досягнув трансформації
розп'ятої людини
у висяче мертве м'ясо
встав з-за столика і сказав тихо
так звичайно ми є м'ясом,
ми є потенційною падаллю
коли іду до м'ясної крамниці
завжди думаю, як це дивовижно,
що то не я вишу на гаці
Рембрандт Веласкес
ну так вони вірили у воскресіння
тіла вони молилися перед малюванням
а ми граємося
сучасне мистецтво стало грою
ліпше гірше
чи ти бачив малюнок Дюрера
долоні складені до молитви
очевидно, що пили їли мордували
гвалтували і тортували

але вірили у воскресіння тіла
у вічнеє житіє

жаль що... ми...
не закінчив і пішов у собі відомому
напрямку
минули роки

у ловах на Бекона
мені допомагав Адам
поет і перекладач
власник стенографії
мешкає у Лондоні

і в Норвічі

12 червня 1985 року писав до мене:

Любий Тадеушу

*я був сьогодні на великій виставці Бекона
і подумав, що Ти отримав би від неї багато
задоволення. Я проте ледве туди пішов.*

*Однак не жалію, бо ті ранні надгрижені голови
композиційно і кольористично*

*дуже ефектні. Натомість не переконали
мене нові картини. Як тобі вже писав
приїду у Вроцлав (...)*

На зворотньому боці репродукція Head IV

Але ж Адаме

не можу сказати

Беконові

він не знає польської мови

я не знаю англійської

скажи йому що я дебютував *Неспокоєм*
у 1947 році

я писав: *рожеві ідеали*

почетвертовані

висять у ятках (...)

у 1956 році писав:

м'ясо, що ще дихає

наповнене кров'ю,

є поживою для цих досконалих форм

збігаються так щільно над здобиччю

що навіть мовчання не проникає

назовні (...)

the breathing meat
filled with blood
is still the food
for these perfect forms

ми обоє мандрували
по “Безплідній землі”

Бекон розказував, що любить
розглядати свої картини крізь скло

Навіть Рембрандта
любить за склом
і не заважають йому випадкові люди
які відбиваються у склі
замазують картину
проходять
я
не терплю картин за склом
бачу там себе пам'ятаю що
я оглядав декількох японців
накладених на усмішку Мони Лізи
вони були дуже рухливі
Джоконда була зафіксована
у скляній труні
після цієї пригоди
я вже більше ніколи не ходив до Лувру
Джоконда сміялася у бороду
Бекон закрив у клітці
папу Іннокентія VI
потім Іннокентія X
і Пія XII
інфантку Малґожату у блакитному
ще якогось суддю прокурора
всі ці особи почали кричати

в 1944 році
14 лютого
в день Святого Валентина
на скляному екрані
мені об'явився Френсіс Бекон
кругла голова овальне лице

зім'ятий піджак
слухаю Бекона
дивлюсь на портрет
на червоне лице папи Інокентія VI
дивлюся на лагідний ротик інфанти

я намагався показати
пейзаж ротової порожнини
але мені не вдалося
говорив Бекон
у ротовій порожнині я знаходжу
всі красиві кольори
картин Дієго Веласкеса

скло приглушує крик,
подумав я
Бекон проводить свої операції
без анестезії
нагадує це практики
зубних лікарів
Zahnextraction
перерізували також нариви, чиряки, карбункули
це не болить, говорив він інфанти
прошу відкрити ротик
на жаль не маю знеболювальних засобів
це буде боліти
Інфанти на гінекологічному кріслі
Папа Інокентій VI на електричному кріслі
Папа Пій XII у почекальні
Дієго Веласкес
на кріслі у зубного
приятель George Dyer
befor the Mirror – 1968
або на унітазі ...

я малював відкриті роти
крик Пусена в Шантіллі
і крик Айзенштайна на сходах
малював на канві з газет
репродукції репродукції
у куті моєї майстерні
лежала купа газет фотографій
будучи молодим чоловіком

купив собі у Парижі
книжку про хвороби ротової порожнини
Бекон розмовляв з Дейвідом Сільвестром
і не звертав на мене увагу

я хотів його спровокувати
отож запитав чи він чув
про гниючу ротову порожнину Зигмунда Фрейда
під кінець життя навіть вірний
пес втікав від свого пана
не в змозі витримати смороду
чому Ви не малювали піднебіння поїдженого
красивим раком?
Бекон вдавав, що не чує.

ці Ваші моделі деруться
як обдерті від шкури хмари
знову Ви посадили папу
Інокентія якогось там
у духовку
знову Ви хочете цій тихій
сонній красиво укладеній і намальованій
Інфанти
застосувати
“die Applizierung“ des Klistiers

хотів попросити Адама
допомогти але Адам
усміхнувся
їв “бутерброд” з тунцем
і пив Хайнекена.

скажи йому Адаме
скажи йому
будь ласка “по-англійському”
що для мене закритий рот
це найкрасивіший краєвид

уста незнайомки з Флоренції
Адреа делла Роббіа
Ritratto d'Ignotia
Portrait of Unknown Woman

і скажи йому ще

що Франц Кафка боявся відкритого
рота і зубів повних м'яса і золотих коронок
я згадую про це у виставі Пастка
котру показували у Норвічі
жаль, що Бекон не намалював
портрета Еліота страждаючого
на запалення окістя
з лицем завиненим у картату
хустку

Адам їв тепер будтерброд
з вудженим лососем
Тадеушу! Це вже третій кухоль
я попереджував Тебе, що Гінес
міцний
запитай пана Францішка
чи знає, що сказав Вондрачек
про рот і зуби
Адам заховав стенограму.

Der Mund ist plötzlich
der Zähne überdrüssig¹⁰
сказав Вондрачек

Бекон сказав до кухля пива
ніколи мені не вдалося
намалювати усміху
я завжди сподівався
що буду вміти малювати рот
так як Моне нарисував
захід сонця

малював
уста повні крику та зубів

розп'яття? ще раз повторюю
це єдина картина, яку я малював п'яний
але ні пиття, ані наркотики
не допомагають у малюванні
стільки й того, що чоловік робиться говіркий
навіть балакучий

прощай Френсісе Беконе
я написав про Тебе поему

уже не буду Тебе шукати
кінець крапка
а! ще заголовок поеми
Френсіс Бекон
або
Дієґо Веласкес
у кріслі зубного
правда, що непоганий
жодний з ірландських
або англійських критиків
і поетів
не вигадав
такого заголовку
можливо непотрібно
додав до заголовка
цю довгу поему

але людина за пивом
робиться говірка
навіть балакуча

лютий 1994 – березень 1995

1. Нім. Відколи поети мусять більше знати // стали злими
2. Нім. Дю... Дюбо ... Дюбонне ... Кожен ковток // заспокоєння та насолода... кожен ковток // заспокоєння та насолода... кожен ковток // освіжає Вас та покращує стан // Ваших нервів.
Спланований день запорука // вільного вечора.
3. Нім. гра з можливостями
4. Нім. Найкращі кухарі із Чунцін
5. Нім. ковбаски, велетенська ковбаска
6. Нім. Бомбова програма вар'єте // Цибуля Лола Монте Бар Пікова Дама // трактир
Нюрнберзький двіночок, // варені ковбаски з телятини, смажені ковбаски, курячий Ґустль // ковбаски зі свинини і т.д. пивна зала плейбоїв // їжатець Швабінґ
7. Фр. м'ясник
8. Нім. кондитерська пивна зала // біля зали полководця пивна зала // зала полководця зала полководця

9. Нім. смажені ковбаски // Віденьський ліс Чунцін // справжні Мюнхенські ковбасні вироби // Пшор Пиво Танці Бар Медісон

10. Нім. для рота раптом // зайві зуби

Переклад здійснено за підтримки Інституту книги (Краків) у межах програми Sample Translations © POLAND.